

TÜRK HUKUKUNDA MARKA REHNİ^(*)

PLEDGE OF TRADEMARKS UNDER TURKISH LAW

Doç. Dr. Bahar ÖCAL APAYDIN^(**)

Doç. Dr. Bilge AYTUĞAR^(***)

Öz

Bağımsız olarak temlike elverişli ve para ile değerlendirilmesi mümkün olan sınai mülkiyet hakları üzerinde rehin hakkı kazanılabilir. Sınai Mülkiyet Kanunu (SMK) m.148/1 hükmünde hariç tutulan coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı dışında marka, patent, faydalı model ve tasarımlar üzerinde rehin hakkı kurulabilir. Ferdi markaların rehne konu olması bakımından öğreti ve uygulamada fikir birliği bulunmakla birlikte, ortak marka ve garanti markasının rehne elverişli olup olmadığının ve ayrıca rehin hakkının kazanılması ve rehnin paraya çevrilmesindeki birtakım meselelerin açıklığa kavuşturulması gerekir. Ayrıca marka üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) hak rehnine ilişkin hükümlerinin yanı sıra Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu'nun (TİTRK) ilgili hükümleri de inceleme konusu yapılmalıdır. Bu çalışmanın amacı, SMK, TMK ve TİTRK'nin ilgili hükümleri ışığında rehne konu olması bakımından marka hakkı; bu hak üzerinde rehin hakkının kazanılması; marka hakkı sahibi ile rehinli alacaklının durumu ve son olarak marka rehninin sona ermesi konularında ayrıntılı incelemeler yapmaktır.

Anahtar Kelimeler

Marka, Rehni Hakkı, Sınai Mülkiyet Kanunu, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni, Tescil.

Abstract

A pledge right may be acquired over industrial property rights that are capable of independent transfer and can be valued in monetary terms. Except for geographical indications and traditional product names, which are excluded under Article 148/1 of the Industrial Property Law (IPL), a pledge right may be established over trademarks, patents, utility models and designs. Although there is consensus in doctrine and practice regarding the pledgability of individual trademarks, certain issues must be clarified as to whether collective trademarks and certification trademarks are pledgeable, as well as regarding the acquisition of the pledge right and the enforcement of the pledge. In addition, with respect to the acquisition of a pledge right on a trademark, not only the provisions of the Turkish Civil Code (TCC) concerning the pledge of rights but also the relevant provisions of the Law on Pledge of Movables in Commercial Transactions (Law No. 6750) should be examined. The purpose of this study is to conduct a detailed analysis, in light of the relevant provisions of the IPL, TCC and Law No. 6750, of the trademark right as a subject of pledge; the acquisition of a pledge right over this right; the position of the trademark right holder and the pledgee; and finally, the termination of the trademark pledge.

Keywords

Trademark, Pledge, Industrial Property Law, Movable Pledge in Commercial Transactions, Registration.

^(*) (Araştırma Makalesi, Geliş Tarihi: 20.09.2025 / Kabul Tarihi: 20.11.2025).

Atıf/Citation: Öcal Apaydın, Bahar & Aytuğar, Bilge (2025), "Türk Hukukunda Marka Rehni", TFM, C: 11, S: 2, s. 223-240.

^(**) Anadolu Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Fikri Mülkiyet Hukuku Anabilim Dalı, Eskişehir - Türkiye, (E-posta: bahar.ocalapaydin@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0001-9106-8286).

^(***) Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Hukuk Fakültesi, Ticaret Hukuku Anabilim Dalı, Eskişehir - Türkiye, (E-posta: bilge.aytugar@ogu.edu.tr, Orcid: 0000-0002-6206-1007).

GİRİŞ

Sınai haklardan marka, patent, coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları ile tasarım 6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nda (SMK) düzenlenmiş ve bu hakların rehni konusunda Kanun'da açık hüküm ihdas edilmiştir¹. Özel hüküm niteliğindeki bu düzenlemeler sınai mülkiyet haklarının rehne konu olması bakımından birtakım sınırlamalar getirmekle birlikte, SMK rehin hakkının kazanılması ve hükümleri bakımından açık bir düzenleme ihtiva etmemektedir. Ne var ki, düzenleme yapılmayan hallerde genel hüküm niteliğindeki Türk Medeni Kanunu'nun (TMK) m.939 ve devamında yer alan taşınır rehni hükümleri uygulama alanı bulacaktır².

Diğer yandan, sınai mülkiyet hakları üzerinde 6750 sayılı Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu (TİTRK) hükümleri uyarınca da rehin hakkı kazanılabilir. Nitekim TİTRK m.5/f.1,(c) hükmü gereğince, fikri ve sınai mülkiyete konu haklar üzerinde bu Kanun hükümleri gereğince rehin tesis edilebilir.

Bu makale kapsamında marka rehni SMK, TMK ve TİTRK'nin ilgili hükümleri ışığında incelenmiştir. Çalışmada öncelikle rehne konu olması bakımından marka hakkı, daha sonra marka üzerinde rehin hakkının kazanılması, marka hakkı sahibi ile rehinli alacaklının durumu ve son olarak marka rehнинin sona ermesi konularında ayrıntılı inceleme ve değerlendirmelerde bulunulmuştur.

I. ÜZERİNDE REHİN HAKKI TESİS EDİLEBİLECEK SINAI MÜLKİYET HAKLARI

Sınai hak; fikri çaba ile yaratılan, sanayi ve ticarette kullanılan ürünler üzerindeki yahut ayırt edici ad ve işaretler üzerindeki haklardır³. Ürünler üze-

rindeki sınai haklar, patent ve faydalı modeller, tasarımlar, entegre devre topografyaları ile yeni bitki çeşitleri üzerindeki ıslahçı haklarıdır. Ayırt edici ad ve işaretler üzerindeki haklar ise markalar, geleneksel ürün adları ve coğrafi işaretler olarak ifade edilebilir.

6769 sayılı Sınai Mülkiyet Kanunu'nun 10 Ocak 2017'de yürürlüğe girmesi ile birlikte, her biri ayrı kanun hükmünde kararname ile düzenlenmiş olan marka, patent ve faydalı model, endüstriyel tasarım ve coğrafi işarete ilişkin haklar, tek bir kanunla düzenlemeye kavuşmuştur⁴. Bu suretle Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında marka, geleneksel ürün adı, coğrafi işaret, patent, faydalı model ve tasarımlar düzenlenmiştir. Entegre devre topografyası ve yeni bir bitki çeşidi üzerindeki ıslahçı hakkı ise kendi özel kanunları ile koruma altına alınmıştır.

Türk Medeni Kanunu'nun m.954/1 hükmü uyarınca, para ile değerlendirilebilen, bağımsız olarak temlike elverişli hak ve alacaklar üzerinde rehin hakkının kazanılması mümkündür⁵. Bu gerekçeyle bağımsız olarak temlike elverişli bir malvarlığı hakkı olan sınai haklar rehne konu olabilir. Sınai mülkiyet haklarının rehne konu olması halinde, TMK m.954/1 hükmü anlamında hak rehninden söz edilir.

Sınai Mülkiyet Kanunu'nda, kural olarak, sınai mülkiyet hakkının devredilebileceği, lisans konusu olabileceği, rehin verilebileceği ve diğer hukuki işlemlere konu olabileceği ifade edilmiştir⁶. Bununla birlikte coğrafi işaret⁷ ve geleneksel ürün adı hakkı-

⁴ Bkz. 6769 sayılı Kanunun Genel Gerekçesi.

⁵ M. Kemal Oğuzman, Özer Seliçi ve Saibe Oktay-Özdemir, *Eşya Hukuku* (25. Baskı, Filiz Kitabevi 2023) N. 3798; A. Lâle Sirmen, *Eşya Hukuku* (11. Baskı, Legem Yayınevi 2023) 945-946; Haluk Nami Nomer ve Mehmet Serkan Ergüne, *Eşya Hukuku* (8. Baskı, On İki Levha Yayıncılık 2020) 402-403.

⁶ Markalar finansal kiralama sözleşmesine konu olamaz. Bkz. Finansal Kiralama, Faktöring, Finansman ve Tasarruf Finansman Şirketleri Kanunu m.19/1.

⁷ Coğrafi işaret; temelde benzerlerinden farklılaşmış ve bu farklılığı kökenin bulunduğu yöre, alan, bölge veya ülkeden kaynaklanan ürünü gösteren işarettir (SMK m.34/1). Söz konusu ürünün belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri kaynaklandığı yöre yahut alan, bölge ya da ülke ile özdeşleşmiş olmalıdır (SMK m.34/1). Coğrafi işaret menşe adı ve mahreç işareti şeklinde ikili bir ayrıma tabi tutulur. Menşe adı, "coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya istisnai durumlarda ülkeden kaynaklanan, özelliklerinin hepsini ya da asıl özelliklerini bu coğrafi alana özgü doğal ve beşerî unsurlardan alan, üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerin tümünün söz konusu coğrafi alanın sınırları içinde gerçekleş-

¹ Ayrıca Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun'da (EDTK) ve Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunması Hakkında Kanun'da (YBÇK) rehin işlemine ilişkin çeşitli düzenlemeler yer almaktadır.

² Nitekim hak rehнинin düzenlendiği TMK m.954 hükmünün ikinci fıkrasında, aksine bir hüküm bulunmadıkça, alacak ve diğer hakların rehni hakkında da teslim bağli rehin hükümlerinin uygulanacağı açıkça hüküm altına alınmıştır. Buna karşılık EDTK ve YBÇK'de korunan haklar üzerinde rehin hakkı hususunda TMK hükümlerine atıf yapılmış; TMK m.939 ve devamında yer alan taşınır rehni hükümlerinin uygulanacağı sonucuna varılmıştır. (bkz. EDTK m.17 ve YBÇK m.49).

³ Ahmet M. Kılıçoğlu, *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar* (3. Baskı, Turhan Yayınevi 2017) 6.

nın⁸, lisans, devir ve diğer hukuki işlemlere konu olmayacağı, teminat olarak gösterilemeyeceği hükme bağlanmıştır (SMK m.148/1). Tescil edilen coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı, tescil ettirene inhisarı bir hak sağlamamaktadır (SMK m.44/7, m.45/4). Buna ilave olarak SMK'da coğrafi işaret sınai bir hak olarak kabul edilmesine karşın, geleneksel ürün adları sınai hak olarak kabul edilmemiştir (SMK m.2/1-1)⁹. Gerek coğrafi işaret gerekse geleneksel ürün adları, tescil edildikten sonra sicilde belirtilen koşullara uygun olan ürünlerin üretimi ve pazarlamasında faaliyet gösteren kişilerce kullanılabilir (SMK m.46/1). Ayrıca coğrafi işaret ya da geleneksel ürün adları, tescil ettirene ya da kullanım hakkına sahip kişilere, üçüncü kişilerin yanıltıcı kullanımı veya taklidi gibi birtakım eylemleri yapmasını engelleme yetkisi verir¹⁰. Bu yönüyle coğrafi işaret ve geleneksel ürün adları kolektif nitelik taşımaktadır¹¹.

Yukarıda ifade edildiği üzere sınai hakların bir kısmı üzerinde rehin hakkının kazanılması mümkün değildir. Buna karşılık marka, patent¹², faydalı

model¹³ ve tasarımlar¹⁴ üzerinde rehin hakkı kazanılabilir (SMK m.148/1). Ayrıca müstakil kanunlarda düzenlenmiş olan entegre devre topografyası¹⁵ ve bitki çeşidi üzerindeki ıslahçı hakkı¹⁶ da rehne konu olabilir (EDTK m.18; YBÇK m.49).

ifade edilmektedir (Ünal Tekinalp, *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2012) 530; Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 266). Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca bir buluşun patent verilerek korunabilmesi için; yenilik, sanayiye uygulanabilirlik ve buluş basamağı içerme kriterlerini taşıması gerekir. Yenilik, tekniğin bilinen durumu kavramı ile değerlendirilir ve tekniğin bilinen durumuna dâhil olmayan buluş yeni olarak kabul edilir (SMK m.83/1). Tekniğin bilinen durumu ise patent başvurusundan önce dünyanın herhangi bir yerinde, yazılı veya sözlü tanıtım yoluyla ortaya koyulmuş veya kullanım ya da başka herhangi bir biçimde açıklanmış olan toplumca erişilebilir bilgilerin toplamıdır (SMK m.83/2). Bu doğrultuda buluş, kamuya sunulmamış, yani tekniğin bilinen durumuna dâhil olmamışsa yenidir (Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 282).

¹³ Faydalı model, yeni ve sanayiye uygulanabilir buluşlara sağlanan korumayı ifade etmektedir. Zira faydalı model kapsamında koruma sağlanması bakımından buluş basamağı içerme koşulu aranmamaktadır (Tekinalp (n 12) 731; Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 338, 340, 341). Faydalı model, “küçük patent” diye de anılmakta ve basit formüllere ve ilkelere dayanan, bazı ihtiyaçlara cevap veren teknik çözümler olarak tanımlanmaktadır (Tekinalp (n 12) 15; Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 338). Patent ve faydalı model, belirli bir süre ve yerde buluş sahibine ekonomik değerlendirilmenin yanı sıra üçüncü kişilerin buluşu, buluş sahibinin rızası olmaksızın üretmesini, satmasını, kullanmasını yahut ithal etmesini engelleme yetkisini içeren bir tekel hakkı bahşetmektedir (Tekinalp (n 12) 13).

¹⁴ Sınai Mülkiyet Kanunu'nda tasarım, “ürünün bütünü ya da bir parçasının yahut üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümü” şeklinde tanımlanmıştır (SMK m.55/1). Sınai Mülkiyet Kanunu yeni ve ayrıt edici olması koşuluyla tasarımı korumaktadır (SMK m.56/1). Mülga 554 Sayılı Endüstriyel Tasarımlar Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'den farklı olarak, tescilsiz tasarımlar da Sınai Mülkiyet Kanunu kapsamında korunmaktadır (Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 349). SMK m.55/4 uyarınca, ilk kez Türkiye'de kamuya sunulan tasarımlar tescilsiz tasarım olarak korunmaktadır.

¹⁵ Entegre devre, “elektronik bir işlevi veya bunun gibi diğer işlevleri yerine getirmek üzere tasarlanmış, en az bir aktif elemanı olan ve ara bağlantılarından bir kısmının ya da tümünün bir parça malzeme içerisinde ve/veya üzerinde bir araya getirilmiş ara veya son formdaki bir ürünü” ifade etmektedir (EDTK m.2/1-a). Entegre devre topografyası ile, “entegre devreyi oluşturan tabakaların üç boyutlu dizilimini gösteren, üretim amacıyla hazırlanmış ve herhangi bir formatta sabitlenmiş görüntüler dizisi olup, her görüntü entegre devrenin üretiminin herhangi bir aşamasındaki yüzeyinin tamamının veya bir kısmının görünümü” kast edilmektedir (EDTK m.2/1-b). Entegre devre topografyası orijinal niteliğe sahipse tescil belgesi verilerek suretiyle korunmaktadır (EDTK m.4/1).

¹⁶ Islahçı hakkı; yeni, farklı, yeknesak ve durulmuş bir bitki çeşidinin, Tarım ve Orman Bakanlığı nezdinde tutulan kütüğe tescili halinde sağlanan korumadır (YBÇK m.3) YBÇK m.5 hükmünde;

tiği ürünleri” şeklinde tanımlanmaktadır (SMK m.34/1-a). Mahreç işareti ise “coğrafi sınırları belirlenmiş bir yöre, bölge veya ülkeden kaynaklanan; belirgin bir niteliği, ünü veya diğer özellikleri bakımından bu coğrafi alan ile özdeşleşen; üretimi, işlenmesi ve diğer işlemlerinden en az birinin belirlenmiş coğrafi alanın sınırları içinde yapıldığı ürünler” ifade etmektedir (SMK m.34/1-b).

⁸ Geleneksel ürün adı hakkında bkz. SMK m.34/3.

⁹ Düzenlemenin eleştirisi için bkz. Burçak Yıldız, “Sınai Mülkiyet Kanunu Açısından Geleneksel Ürün Adları”, *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2018) 9(1) 37 vd.

¹⁰ Coğrafi işareti tescil ettiren ile tescil edilmiş coğrafi işaretin kullanım hakkına sahip kişilerin, üçüncü kişilerin Kanun'da belirtilen bazı kullanım şekillerinin önlenmesini talep edebileceği yönünde bkz. SMK m.44/2. SMK m.45/2 hükmünde de geleneksel ürün adını tescil ettiren ile tescil edilmiş geleneksel ürün adını kullanım hakkına sahip kişilerin, üçüncü kişilerin Kanun'da sayılan fiillerinin önlenmesini talep etme hakkına sahip olduğu belirtilmiştir.

¹¹ Rauf Karasu, Cahit Suluk ve Temel Nal, *Fikri Mülkiyet Hukuku*, (8. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2024) 381-382. Coğrafi işaretin sahibi bulunmamaktadır. Coğrafi işareti tescil ettirenden bağımsız olarak, koşulları sağlayan herkes bu adı ürünlerinde kullanabilir. O nedenle coğrafi işareti tescil ettiren yahut tescil başvurusu yapan ifadelerinin kullanılması daha isabetli olur (Hayrettin Çağlar, Burçak Yıldız ve Dilek İmirlioğlu, *Marka Vekilliği Sınavına Hazırlık* (2. Baskı, Adalet 2019) 237). Geleneksel ürün adı ile ilgili olarak ayrıca bkz. Yıldız (n 9) 50.

¹² Patent; yeni, buluş basamağını içeren ve sanayiye uygulanabilir olan teknolojinin her alanındaki buluşlara sağlanan sınai bir haktır (SMK m.82/1). Kanunda buluşun tanımı yapılmamıştır. Buluş, teknik bir sorunu çözen, kural, formül yahut teori olarak

Üzerinde rehin hakkı kurulabilen marka hakkı-na ilişkin yapılan tescil başvurusu da (*Markenanwartschaftspfandrecht*) rehne konu olabilir¹⁷. Zira tescil başvuruları da temlike elverişli olup para ile ölçülebilen malvarlığı değerleridir. Nitekim SMK m.148/8 hükmünde, hukuki işlemlere ilişkin söz konusu madde-deki düzenlemelerin, sınai mülkiyet hakkı başvurularına da uygulanacağı açıkça ifade edilmiştir. Dolayısıyla patent, faydalı model, marka ve tasarım başvuruları devredilebilir, lisans konusu olabilir ve rehin verilebilir. Aynı kabul, entegre devre topografyası ve bitki çeşidi ile ilgili yapılan tescil başvurusu için de geçerlidir (EDTK m.17/2; YBÇK m.49/3).

II. MARKA ÜZERİNDE REHİN HAKKININ KAZANILMASI

Marka, bir teşebbüsün mallarının ve hizmetlerinin diğer teşebbüslerin mal ve hizmetlerinden ayırt edilmesine yarayan işaretlerdir (SMK m.4). Söz konusu işaretlerin, sağlanan korumanın konusunun açık ve kesin olarak anlaşılmasını sağlayabilecek şekilde sicilde gösterilebilir olması gerekir (SMK m.4). Kanunda ayrıca hangi işaretlerin marka olabileceği örnekseme yoluyla sayılmıştır. Buna göre, kişi adları dâhil sözcükler, şekiller, harfler, sayılar, renkler, sesler ve malların veya ambalajlarının biçimi olmak üzere her tür işaret marka olabilir (SMK m.4). Ayrıca marka korumasından yararlanacak işaretin ayırt edici niteliğe sahip olması gerekir. Zira SMK m.5/1-b.5 hükmü uyarınca, herhangi bir ayırt edici niteliği haiz olmayan işaretler marka olarak tescil edilemez.

Sınai Mülkiyet Kanunu ile sağlanan marka koruması, kural olarak tescil yoluyla elde edilmektedir¹⁸ (SMK m.7/1). Buna karşılık marka hakkı, tescil yoluyla

veya ilk kullanım yoluyla kazanılabilir¹⁹. Marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir ve markanın sahibine sağladığı haklar, üçüncü kişilere karşı tescilin yayım tarihi itibarıyla hüküm ifade eder (SMK m.7/2, 4). Kanunda marka hakkının ve marka hakkı başvurusunun, işletmeden bağımsız olarak²⁰ veya işletme ile birlikte devredilebileceği, miras yolu ile intikal edebileceği, lisans konusu olabileceği, rehin verilebileceği ve diğer hukuki işlemlere konu olabileceği açıkça hükme bağlanmıştır (SMK m.148/1,2,8). Bu noktada ferdi markalar bakımından marka hakkı ve marka hakkı başvurusu üzerinde rehmin kurulması ve rehmin paraya çevrilmesi konusunda bir tereddüt bulunmasa da ortak marka ve garanti markası bakımından konunun ayrıca ele alınması gereklidir.

A. REHİN HAKKININ KONUSU OLARAK ORTAK MARKA VE GARANTİ MARKASI

Kanun koyucu, rehin konusu olabilecek markalar arasında bir ayırım gözetmemiş; sınai mülkiyet haklarının ve bu haklara ilişkin başvuruların rehne- diledilebileceğini belirtmekle yetinmiştir²¹. Ayrıca belirtilmelidir ki, kolektif niteliği bulunmasına karşın, SMK m.148/1 hükmünde devir ve temlike elverişli olmayan ve dolayısıyla rehne konu olamayacak unsurlar ifade edilirken ortak marka ve garanti markası söz konusu işlemlerden hariç tutulmamıştır. Bu gerekçeyle ögre-

"bir çeşidin çoğaltım veya hasat edilmiş materyali; ıslahçı hakkı için başvurunun yapıldığı tarihten geriye doğru yurt içinde bir yıl, yurt dışında dört yıl, ağaç ve asmalarda altı yıl öncesine kadar kullanım amacıyla hak sahibi tarafından veya onun rızasıyla satılmamış veya umuma sunulmamış ise çeşit yeni kabul edilir" şeklinde yenilik belirtilmiştir. Başvuru veya rüçhan hakkı tarihinde, herkesin bildiği türlerden açıkça ayırt edilebilen bitki çeşidi farklı sayılmaktadır (YBÇK m.6/1). Bitki çeşidinin tescil talebi, hak sahibi tarafından yapılabilir.

¹⁷ Bu yönde bkz. Karl-Heinz Fezer und Maximilian Becker, *Markenrecht* (5. Basi, C.H. Beck 2023) §29, Rn. 10.

¹⁸ Korumanın tescile bağlı olmasının istisnasının, tanınmış markalara sağlanan özel koruma olduğu yönünde bkz. Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar, Burçak Yıldız ve Dilek İmirlioğlu, *Sınai Mülkiyet Hukuku* (1. Baskı, Adalet 2021) 47.

¹⁹ Tür marka hukukunda karma sistemin benimsendiği yönünde bkz. Yeşim Aker, *Marka Tescil Sürecinde Türk Patent ve Marka Kurumu Kararlarına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar* (1. Baskı, Seçkin 2021) 59. "İsviçre-Türk Markalar Hukuku, markalar üzerindeki hakkın iktisabı ve korunması ile ilgili olarak üç önemli ilkeye dayanır. İlk olarak, marka üzerindeki öncelik hakkı, o markayı, ihdas ve istimal eden ve piyasada maruf hale getiren kişiye aittir ki buna "hakiki sahip" denilir. Bu tescil açıklayıcı etkiye sahiptir. İkinci olarak, buna mukabil, bir markayı ihdas ve istimal etmeksizin seçip tescil ettiren kimsenin tescilli kurucu etkiye sahiptir. Tescil edilen bu markaya karşı başka bir şahıs, o markaya ihdas ve istimal suretiyle maruf hale gelmediği iddiası ile dava açarak ilam alıncaya kadar, kurucu etkiye sahiplik devam eder. Üçüncü olarak ise ister kurucu ister açıklayıcı olsun markanın tescili ile tescil ettiren kişi hakiki sahip haline gelir. Ancak kurucu tescilde hakiki sahiplik, markayı ihdas, istimal eder ve maruf hale getiren kişi tarafından yürütülebilir. Yazılı istisnalar dışında markanın iki hakiki sahibi de olamaz" Yar. 11. HD., 07.10.1999, 1724 E./7608 K., <<https://www.lexpera.com.tr/>> (s.e.t. 01.08.2025).

²⁰ İşletmeden ayrı şekilde marka devrine, "ayrılık ilkesi" denildiği yönünde bkz. Yar. HGK., 09.02.2011, 2010/689 E., 2011/46 K., <<https://www.lexpera.com.tr/>> (s.e.t. 22.07.2025).

²¹ Sınai hak rehminin hukuki niteliği konusunda ayrıca bkz. Doruk Utku, *Sınai Hakların Rehni* (1. Baskı, Yetkin 2009) 122-126.

tide ortak marka ve garanti markası üzerinde rehin hakkının tesis edilebileceği ifade edilmektedir²².

1. Ortak Marka

Ortak marka Kanun'da, "üretim veya ticaret ya da hizmet işletmelerinden oluşan bir grup tarafından kullanılan işaret" şeklinde tanımlanmıştır (SMK m.31/3). Ortak marka, yeni bir tüzel kişilik oluşturmak zorunda olmaksızın gerçek veya tüzel kişilerin bir araya gelerek, aralarında yaptıkları sözleşme hükümleri uyarınca sahip oldukları ve kullandıkları markadır²³. Ortak markayı kullanmaya yetkili kişiler, ortak marka başvurusu ekinde verilen teknik şartnameye göre belirlenir²⁴. Ortak markalarda bir araya gelen kişilerden oluşan grup, tüzel kişiliği haiz olmadığında marka, ilgili kişiler adına tescil edilmektedir. İşte bu kişilerden birinin ortak marka üzerinde rehin hakkı tesis edip edemeyeceği ve rehin hakkını kurması halinde rehne konu olan hakkın niteliğinin belirlenmesi gereklidir.

Ortak marka, sözleşme kapsamında bir araya gelen kişilerin oluşturduğu bir tüzel kişilik mevcut değilse, bu kişiler adına tescil edilir. Kanun koyucu, bu kişilerin bir araya gelerek oluşturdukları grubun tüzel kişiliğinin bulunmasını gerekli görmemiş, bu kişiler arasındaki hak sahipliğini açıkça düzenlememiştir. Öğretide bir görüş, birden fazla kişi lehine ferdi bir markanın tescil edilmesi halinde paylı mülkiyete ilişkin düzenlemelerin uygulanması gerektiğinden, ortak marka sahipleri arasındaki ilişki bakımından da paylı mülkiyet hükümlerinin kıyasen uygulanacağını ve bu suretle aralarındaki ilişkinin de paylı hak sahipliği olması gerektiğini ifade etmektedir²⁵. Bu görüş doğrultusunda rehin hakkının konusu, ortak marka sahibi olan kişinin teknik şartname kapsamında sahip olduğu haklarına ilişkin marka üzerindeki payı olmaktadır²⁶. Bununla birlikte bir başka görüş ise ortak markanın fonksiyonundan

hareketle tüzel kişiliğe sahip birliklerin yanı sıra tüzel kişiliğe sahip olmayan birliklerin de ortak marka sahibi olabileceğini ve ikinci durumda birlik üyelerinin marka hakkına elbirliği halinde sahip olacaklarını, bu markanın üçüncü kişiye devri durumunda ise ferdi markaya dönüşeceğini düşünmektedir²⁷.

Kanaatimizce ortak marka tanımından hareketle, markanın kullanıldığı mal ve/veya hizmetleri üreten işletmelerin bir gruba dahil olduklarını göstermesi sebebiyle ortak markanın işlevi ile onun tâbi olacağı mülkiyet rejimi ayrı ayrı ele alınmalıdır. Bu açıdan tüzel kişiliği haiz olan bir gruba ait olması halinde markanın ferdi markaya dönüşeceği düşünülmemelidir, ortak markanın ait olduğu grubun tüzel kişiliğinin bulunması halinde de o gruba aidiyeti göstermesi açısından ortak marka işlevini taşımaya devam edeceği kabul edilmelidir. Buna karşılık, ortak markanın devir ve rehin işlemlerinde markanın mülkiyetinin tüzel kişide olup olmadığına bağlı olarak bir belirleme yapılmalıdır. Bu bağlamda grubun tüzel kişiliğinin bulunması halinde markanın devri ve rehni, ilgili tüzel kişi tarafından tek başına gerçekleştirilebilir. Şayet tüzel kişiliği haiz olmayan bir gruba ait ortak marka söz konusu ise bu grubun hukuki niteliğinin adi ortaklık olduğunun kabul edilmesi işin niteliğine uygun düşer. Nitekim gerek ortak markaya ilişkin SMK hükümlerinin adi ortaklık ilişkilerini düzenleyen TBK hükümleri ile paralel düzenlenmesi²⁸ gerek iki ya da daha fazla kişinin, emeklerini ve/veya mallarını markanın teknik şartnameye uygun kullanımı, markanın değerini koruma gibi ortak bir amaca erişmek üzere birleştirmeyi üstlenmeleri (TBK m.620/1) adi ortaklık ilişkisinin tespitine imkân vermektedir. Bu durumda ortaklığın sahip olduğu marka üzerinde ortaklık sözleşmesi çerçevesinde elbirliği mülkiyeti esasları cari olmalıdır (TBK m.638/1). Kanun koyucu sözleşme çerçevesinde dediği için, grup üyesi ortaklar elbirliği mülkiyeti yerine paylı mülkiyet esaslarının geçerli olacağını ayrıca kararlaştırabilirler²⁹. Bu halde aksi oy birliği ile kararlaştırılmadıkça marka üzerindeki tasarruf işlemlerinde oy birliği aranacaktır. Ortak

²² Sabih Arkan, *Marka Hukuku*, C. II (AÜHF Yayınları 1998) 203.

²³ Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 200.

²⁴ Bkz. SMK m.32/3.

²⁵ Hamdi Yasaman, *Sinai Mülkiyet Kanunu Şerhi Cilt 3 Madde 148* (Seçkin Yayıncılık 2021) 2930. Aynı yönde bkz. Cansu Korkmaz, *Sinai Mülkiyet Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi* (1. Bası, Adalet 2023) 49.

²⁶ Haciz işlemi bakımından ayrıca bkz. Korkmaz (n 25) 49.

²⁷ Utku (n 21) 224-226.

²⁸ Karş. SMK m.23/4, 32/3, 32/4; TBK m.624, 625, 628, 632.

²⁹ Paylı mülkiyetin adi şirketlerin yapısına çok uygun olmadığı yönünde bkz. Rıza Ayhan, Hayrettin Çağlar ve Mehmet Özdamar, *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (6. Bası, Yetkin Yayınları 2025) 47.

markanın grup dışında bir kişiye devredilmesi yahut rehnin paraya çevrilmesi suretiyle sahipliğinin değişmesi durumlarında ise markanın devredildiği grubun özellikleri belirleyici olmalı, teknik şartnamede belirtilen özellikleri taşımayan kişiye devir durumunda ancak markanın ferdi marka özelliği göstereceği kabul edilmelidir.

Aydınlatılması gereken bir diğer mesele, rehnin paraya çevrilmesi hakkın devri suretiyle gerçekleşeceğinden, ortak markaya ilişkin şartnamede markanın devri yasaklanmışsa, ortak markanın rehne konu olup olamayacağıdır. SMK m.32/3 uyarınca ortak marka teknik şartnamesi, markayı kullanmaya yetkili işletmeler ile bu işletmelerden oluşan topluluğa üyelik koşullarını, markanın kullanım koşullarını ve varsa yaptırımları belirlemektedir. Tescil başvurusu sırasında sunulması zorunlu olan bu teknik şartnamede ortak markanın devrinin yasaklanması halinde, bu yasak, markanın rehin işlemine konu olmasına da mâni olacaktır. Bu durumda rehinli alacaklı, alacağına kavuşmak amacıyla rehnin paraya çevrilmesi sürecini işletemeyecek; rehin hakkının özüne aykırılık gündeme gelecektir³⁰. Nitekim TMK m.954/1 uyarınca bir hakkın rehne konu olabilmesi bakımından devredilebilir olması ve parayla değerlendirilebilir olması koşulları sağlanamayacağından, markanın rehin işlemine konu edilemeyeceği rahatlıkla ifade edilebilir.

Son olarak paraya çevirme aşamasında, marka kendisine devredilen kişinin ortak marka sahibi olma şartlarını taşımasının gerekli olup olmadığı meselesinin açıklığa kavuşturulması gerekir. Ortak markanın devredilmesi durumunda hak kazanacak kişinin, marka sahibi olma şartlarını taşıması gereklidir. Diğer bir ifadeyle ortak markanın geçerli bir şekilde devri için, devreden ve devralan ortak marka hakkına sahip olabilecek nitelikte olması gerekir³¹. Rehin hakkının kurulması aşamasında marka hakkı devredilmekte ve fakat teminat olarak gösterilmektedir. O nedenle rehin alan kişinin (*rehinli alacaklının*) ortak

marka sahibi olabilecek nitelikte olması gerekmez. Zira rehinli alacaklıya rehin konusu devredilmemekte, rehinli alacaklı paraya çevrilme halinde markadan fayda sağlamaktadır³². Rehin paraya çevrilirse ve marka el değiştirirse, bu noktada devralanın ortak marka sahibi olma şartlarını taşımasının gerekli olup olmadığı hususu ortaya konulmalıdır.

Kanaatimizce iradi devirden farklı olarak rehnin paraya çevrilmesi icra dairesi aracılığıyla gerçekleştiğinden³³, rehnin paraya çevrilme aşamasında devralanın ortak marka hakkı sahibi olma konusundaki nitelikleri taşımasını beklemek her zaman mümkün olmaz. Dolayısıyla rehin paraya çevrilirken devralan kişinin ortak marka hakkı sahibi olması gerekliliği yönünde açık bir düzenleme yer almadığından kanaatimizce paraya çevrilme aşamasında devralan kişinin bu özellikleri taşıması devir bakımından bir koşul olarak aranamaz.

Bu noktada aydınlatılması gereken ikinci husus, rehnin paraya çevrilmesi aşamasında ortak marka sahibi olmanın özelliklerini taşımayan bir kişiye marka devri gerçekleştiğinde ortak markanın akıbetidir. Öğretide, haczin paraya çevrilmesine yönelik yapılan bir değerlendirme sonucu, böyle bir koşula değinilmeksizin ortak marka sahipliğinin cebri icra yoluyla değişmesi halinde, ortak markanın teknik şartnamesinde söz konusu değişikliğe ilişkin Türk Patent ve Marka Kurumu'na başvurulması gerektiği ifade edilmiştir³⁴. Öğretide bir başka görüş, bu halde ortak markanın ferdi markaya dönüşeceğini ileri sürmektedir³⁵. Kanaatimizce cebri icra yoluyla devirde devralan kişinin teknik şartnamedeki özellikleri taşıması beklenemeyeceğinden, şartnamede marka sahipliğine yönelik gerekli değişikliklerin yapılması beklenmeli; aksi durumda TPMK'nın devir işlemini tescil etmeme ihti-

³⁰ Ticaret unvanı açısından ayrıca bkz. Bilge Ayтуğar, "Ticari İşletmeden Bağımsız Olarak Devredilemeyen Ticaret Unvanının Ticari İşlemlerde Taşınır Rehin Kanunu Kapsamında Rehin İşlemine Konu Edilmesi" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2024) 32(3) 1364.

³¹ Bu yönde bkz. Karl-Heinz Fezer, Thomas Nägele und Steffen Henn, *Markenrecht* (5. Basi, C.H. Beck 2023) §97, Rn. 19.

³² Hak ve alacak rehninde rehin hakkı, rehinli alacaklıya rehin konusunu icra dairesi aracılığıyla paraya çevirerek alacağını tahsil etme yetkisi vermektedir. Alacak ve diğer hakların rehninin hukuki niteliği tartışmalıdır (bkz. Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 5) N. 3796; Sirmen (n 5) 947 vd.; Nomer ve Ergüne (n 5) 440).

³³ İİK m.23 hükmü uyarınca taşınır rehininin paraya çevrilmesine ilişkin hükümler, haklar üzerindeki rehin hakkının paraya çevrilmesinde de uygulanır.

³⁴ Korkmaz (n 25) 49.

³⁵ Utku (n 21) 226. Yazar aynı eserde rehnin paraya çevrilmesinde esneklik sağlayan bir yöntem olarak lisanslama yoluyla paraya çevirmeden söz etmektedir. Bkz. Utku (n 21) 340-341.

mali göz önüne alınmalıdır. Ortak marka olarak tescilin gerçekleşmemesi durumunda ise markanın ferdi marka olarak tescil edilmesi gündeme gelecektir.

2. Garanti Markası

Kanun'da garanti markası, “*marka sahibinin kontrolü altında birçok işletme tarafından o işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, coğrafi menşelerini ve kalitesini garanti etmeye yarayan işaret*”, şeklinde tanımlanmıştır (SMK m.31/1). Bu tanımdan, garanti markasının garanti işlevinin markayı kullanan işletmeye yönelik olduğu gibi bir anlam çıkmaktadır. Ne var ki, garanti markası bakımından markanın garanti işlevi, markayı kullanan işletmenin markayı üzerinde kullandığı mal ve hizmete yöneliktir³⁶. Garanti markasının kullanım usulleri ve markanın kullanım hakkının verilmesinden sonra denetim usulleri, başvuru ile birlikte sunulan teknik şartnamede belirlenir (SMK m.32/2).

İsviçre hukukunda garanti markası (*Garantie-marke*), Markenschutzgesetz [MSchG] art.21 hükmünde düzenlenmiş olup, malların ve hizmetlerin belirli özelliklerini garanti eder. Çıkar çatışmalarının önlenmesi amacıyla, marka sahibi markayı ne kendisi kullanabilir ne de marka kullanıcılarıyla herhangi bir ekonomik ilişki içinde olabilir³⁷. Türk hukukunda da garanti markasının, marka sahibinin veya marka sahibine iktisaden bağlı olan işletmenin mal veya hizmetlerinde kullanılması yasaklanarak aynı amaç takip edilmiştir (SMK m.31/2).

Kanun koyucu, garanti markasının devredilebileceğini açıkça hükme bağlamıştır³⁸ (SMK m.148/1,7). Garanti markasını tescil ettiren marka sahibi, garanti markasının mal ve hizmetlerin hangi özelliklerini garanti edeceğini tespit eder ve onun kontrolü altında yetkilendirilmiş kişiler söz konusu markayı kullanır. Dolayısıyla garanti markasının sahibi, markayı kullanım hakkı olan işletmeler değil, markanın adına tescil edildiği kişidir³⁹. Bu bağlamda

garanti markasının kullanım hakkının, yetkilendirilmiş kişilerin malvarlığında bir değer teşkil ettiği ve bu markanın kullanım hakkının rehin işlemine konu edilebileceği düşünülebilir. Buna karşılık öğretilde, garanti markasının sahibinin kontrolü altında, mal ve hizmetlerinin belirli özellikleri taşıması halinde işletmelerin yetkilendirilmesinin yanı sıra mal ve hizmetleri belirlenen özellikleri haiz olmayan işletmelerin garanti markasını kullanamayacağından hareketle garanti markasını kullanma hakkının bağımsız olarak devredilemeyeceği ileri sürülmektedir⁴⁰. İleri sürülen bu görüş doğrultusunda TMK m.954/1 hükmü uyarınca hak rehni bakımından, bağımsız olarak devredilebilir olma koşulu yerine getirilemediğinden garanti markasının rehni de mümkün olmayacaktır.

Kanaatimizce garanti markası, işletmelerin ortak özelliklerini, üretim usullerini, kalitesini garanti etmeye yarayan işaret olarak, her ne kadar işletmelerin malvarlığı içerisinde bir değer olarak yer alsa da bağımsız şekilde temlike elverişli olmadığından bağımsız olarak rehin işlemine de konu edilemez. Buna karşılık bir ticari işletmenin tümüyle rehin verilmesi durumunda, markanın garanti ettiği işletme özelliği, üretim usulü ve kalitenin sürdürülmesi ihtimali dikkate alındığında, garanti markasının kullanma hakkının da devredilebileceği ve dolayısıyla rehin işlemine konu edilebileceği kabul edilebilir.

B. SINAİ MÜLKİYET KANUNU VE TÜRK MEDENİ KANUNU HÜKÜMLERİ UYARINCA REHİN HAKKININ TESİSİ

Marka, bir alacak hakkı değil, mutlak bir haktır⁴¹. Bir mutlak hak olan marka üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından, hak rehnine ilişkin TMK m.954 vd. hükümleri uygulama alanı bulmaktadır⁴². Marka rehni hak rehni hükümlerine tâbi olması

³⁶ Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 201.

³⁷ Thomas Nägele und Steffen Henn, *Markenrecht* (5. Bası, C.H. Beck 2023), Vorbemerkung zu den §§106a-106h, Rn. 23.

³⁸ TSE adına tescilli markaların, Devlet malı sayılması gerekçesiyle İİK m.82 hükmü gereğince haczedilemeyeceği yönünde bkz. Korkmaz (n 25) 50-51.

³⁹ Korkmaz (n 25) 50.

⁴⁰ Korkmaz (n 25) 51-52; Yasaman (n 25) 2904.

⁴¹ Nicole Maria Gröger, *BeckOK, Markenrecht* (42. Edition, Stand: 01.07.2025) §29 Rn. 3. Marka hakkının sadece mali yönü bulunduğu malvarlıksal nitelikte sui generis bir hak olarak nitelendirildiği yönünde bkz. Aker (n 19) 47.

⁴² Aynı yönde bkz. Fezer/Becker (n 17) Rn. 10; Yasaman (n 25) 2916. Uygulamada önemli bir yere sahip olan teminat amaçlı marka hakkının devrinden (*Sicherungsabtretung*), marka üzerinde aynı bir hak tesisinin değil, marka üzerindeki hak sahipliğinin değiştirilmesinin anlaşılacağı yönünde bkz. Gröger (n 41) Rn. 4; Fezer/Becker (n 17) Rn. 11.

gerekçesiyle TMK m.954/2 hükmü uyarınca aksine bir hüküm bulunmadıkça, bunların rehni hakkında da teslim bağli rehin hükümleri uygulanır. Markanın eşya niteliğinde olmadığı ve fiziken teslim edilememesinden hareketle marka rehninde, markanın kendine özgü özellikleri dikkate alınmalıdır.

Bu başlık altında rehin sözleşmesi ve rehin hakkının kazanılması bakımından tasarruf işlemi inceleme konusu yapılmıştır. Ayrıca sicile tescil edilen markalar üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından tescil işlemi de ayrıca ele alınmıştır.

1. Rehin Sözleşmesi

Rehin sözleşmesi, rehin verenin rehin konusu üzerinde alacaklı lehine rehin hakkı kurmayı üstlendiği sözleşmedir⁴³. Diğer bir deyişle, rehin sözleşmesi borçlandırıcı işlem niteliğini haizdir⁴⁴. Rehin sözleşmesinin bir tarafı, rehinle teminat altına alınması amaçlanan alacağın alacaklısı; diğer diğer tarafı ise rehne konu sınai hak üzerinde hak sahibi olan kişidir. Rehin verenin, teminat altına alınmak istenen alacağın borçlusu olması şart değildir. Ne var ki rehin hakkı tesisi bakımından rehin verenin, rehne konu sınai hak üzerinde tasarruf yetkisine sahip olması gerekir⁴⁵. Örneğin, sınai hak sahibi hakkını bir üçüncü kişiye devretmişse, artık söz konusu hak üzerinde rehin tesis edemez. Bu halde rehin sözleşmesi akdedilmesi mümkündür; ancak tasarruf işlemi aşamasında alacaklı rehin hakkını kazanamaz. Ayrıca marka rehninde sebebe bağlılık ve asıl alacağın geçerliliğine bağlılık (*fer'ilik*) ilkeleri uygulanır⁴⁶.

Sınai haklar bakımından hak sahipliği her bir hak bakımından ele alınmalıdır. Marka hakkı bakımından konu ele alınacak olursa; SMK hükümleri gereğince marka koruması tescil ile elde edilir ve marka tescilinden doğan haklar münhasıran marka sahibine aittir (SMK m.7/1-2)⁴⁷. Ortak marka bakımından marka sahibi, üretim veya ticaret ya da hiz-

met işletmelerinden oluşan birliktir. Bu birliğin tüzel kişiliği olabileceği gibi tüzel kişiliğe sahip olmayan bir ortaklık olması da mümkündür. Birliğin marka üzerindeki tasarrufları, aralarında akdettikleri sözleşmeye göre belirlenir. Sözleşmede hüküm bulunmazsa Türk Borçlar Kanunu'nun adi ortaklığa ilişkin hükümleri uygulanmalıdır. TBK m.624 hükmü uyarınca, kural olarak birlik üyelerinin oybirliği ile rehin hakkı tesis edebileceği kabul edilmelidir. Ancak birlik üyeleri arasındaki sözleşmede kararların oy çokluğuyla alınacağı belirtilmişse, oy çokluğu ile rehin hakkı tesis edilebilir. Garanti markasında ise kontrolü altında işletmelere garanti markasını kullandıran kişi marka hakkı sahibidir. Örneğin, TSE markasının marka hakkı sahibi Türk Standartları Enstitüsüdür.

Hak rehni bakımından borçlandırıcı işlem niteliğinde olan rehin sözleşmesi, kural olarak, Türk Borçlar Kanunu hükümlerine tabidir ve bir şekil şartına tabi değildir. Ne var ki, SMK m.148 hükmü uyarınca marka ve marka başvurularına ilişkin rehin sözleşmesi yazılı şekil şartına tâbi kılınmıştır.

Marka üzerinde tescil yoluyla, kullanım yoluyla veya tanınmışlık yoluyla kazanılmış bir marka hakkı mevcutsa, burada birbirinden bağımsız, ayrı ayrı ve kural olarak farklı önceliklere sahip marka haklarından söz edilir⁴⁸. Sözleşme ile rehin hakkının kurulması için, her bir marka hakkı üzerinde ayrı ayrı rehin sözleşmesinin akdedilmesi gerekir; ancak açıkça belirtilmemişse, rehin sözleşmesinin her bir marka hakkını kapsadığı yönünde yorum yapılması gerekir⁴⁹.

2. Tasarruf İşlemi

Kanun koyucu sınai haklara ilişkin rehin sözleşmesi için yazılı geçerlilik koşulu öngörmüştür (SMK m.148/4). Rehin sözleşmesi, sicile kaydedilir ve bül-tende yayımlanır. Hukuki işlemler sicile kaydedilmezse, bu işlemlerden doğan haklar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez (SMK m.148/5). Dolayısıyla marka hakkının rehnine ilişkin bir sözleşmenin sicile tescil edilmediği ve rehinden sonra markanın iyi niyetli üçüncü kişiye devredildiği bir ihtimalde, rehinli alacaklı rehin hakkını, markayı re-

⁴³ Oğuzman, Seliçi ve Oktay-Özdemir (n 5) N. 3804; Sirmen (n 5) 948 vd.; Nomer ve Ergüne (n 5) 443.

⁴⁴ Sirmen (n 5) 948; Nomer ve Ergüne (n 5) 443.

⁴⁵ Yasaman (n 25) 2918; Arkan (n 22) 202; Hamdi Yasaman, Sıtkı Anlam Altay, Tolga Ayoğlu, Fülürya Yusufoğlu ve Sinan Yüksel, *Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, C. II* (Vedat Kitapçılık 2004) 702.

⁴⁶ Yasaman (n 25) 2919.

⁴⁷ Karasu, Suluk ve Nal (n 11) 246.

⁴⁸ Fezer/Becker (n 17) Rn. 11.

⁴⁹ Fezer/Becker (n 17) Rn. 11.

hinden sonra devralan iyi niyetli üçüncü kişiye karşı ileri süremeyecektir⁵⁰. İyi niyetli üçüncü kişi sicilde görünmeyen rehin işleminin yapılmamış olduğunu varsaymakta haklı görülmüş; onun güveni kanunen korunmuştur⁵¹. Bu halde markanın yeni sahibi, markayı sicile kaydettirilmeyen rehin hakkından arı olarak devralmış olacaktır⁵².

Görüldüğü üzere marka üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından sicilli bir rehin öngörülmemiştir. Ne var ki, marka üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından TMK m.955/3 hükmü uygulama alanı bulur. Buna göre hakların rehninde, yazılı rehin sözleşmesi ile birlikte bu hakların devri için öngörülen şekle uyulması gerekir⁵³. Zira hak rehni bakımından rehin sözleşmesi, “*tasarruf işlemi*” niteliğini de haizdir⁵⁴. Rehne konu mali hakkın devri için kanunda bir şekil öngörülmüş ise rehin sözleşmesinin bu şekle uyularak yapılması gerekir. Sınai Mülkiyet Kanunu uyarınca, devir sözleşmesi yazılı şekilde yapılmalı ve noter tarafından onaylanmalıdır (SMK m.148/4). Dolayısıyla marka hakkının devrine ilişkin sözleşme hem yazılı olma hem de noter tarafından onaylanma şeklinde iki geçerlilik koşuluna bağlanmıştır. Hâlbuki SMK kapsamında rehne konu olabilen marka hakkının rehninde, rehin sözleşmesinin yalnızca yazılı geçerlilik koşuluna tâbi olacağı ifade edilmiştir (SMK m.148/4). Ne var ki TMK m.955/3 hükmü uyarınca, söz konusu sınai haklar üzerinde rehin hakkının kazanılabilemesi için rehin sözleşmesinin yazılı olmasının yanı sıra noterde onaylanması da gerekmektedir⁵⁵. Zira bu hakların devri için öngörülen

noter tarafından onaylanma şeklinde yapılmalıdır⁵⁶ ve Kanun’da öngörülen şekil şartının sözleşmeyle ortadan kaldırılması mümkün değildir⁵⁷. Kanaatimizce SMK m.148/4 hükmünde öngörülen şekil koşulu, borçlandırıcı işlem niteliğindeki rehin sözleşmesine ilişkindir. Ancak rehin hakkının kazanılması sonucunu doğuran tasarruf işleminin geçerli olabilmesi için rehin sözleşmesinin yazılı olmasının yanı sıra noterde onaylanma şeklinde yapılması gerekmektedir. Nitekim TMK m.955 hükmünde kastedilen sözleşme tasarruf işlemine ilişkindir⁵⁸.

Rehin hakkı tesis edilirken belirlilik ilkesi (*Bestimmtheitsgrundsatz*) dikkate alınmalıdır⁵⁹. Belirlilik ilkesinin rehin hakkının konusunun (teminat yükünün) belirli olması ve teminat altına alınan alacağın belirli olması şeklinde iki yönü bulunmaktadır. Rehin hakkının konusunun belirli olması bağlamında rehin hakkının konusu yeterli açıklıkta gösterilmiş, diğer bir deyişle açık ve net bir şekilde belirlenmiş olmalıdır⁶⁰. Belirlilik ilkesi rehin sözleşmesi bakımından da önemli olmakla birlikte, asıl etkisini rehin hakkının kazanılmasını sağlayan tasarruf işlemi bakımından gösterir⁶¹. Dolayısıyla noterde onama şeklinde yapılacak sözleşme kapsamında rehne konu marka hakkının ferdileştirilmiş olması önem arz eder. Bu, öncelikle rehin konusunun mevcut bir marka hakkı mı, yoksa marka başvurusundan doğan hak (*anwartschaftsähnliche Position*) mı olduğu meselesine ilişkindir⁶². Rehin hakkı tesis edilirken mar-

⁵⁰ Gül Okutan Nilsson, “Sınai Haklara İlişkin Hukuki İşlemler ve Sınai Hak Sicili”, *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı 16-22 Aralık 2019*, Hasan Kadir Yılmaztekin, Banu Fatma Günarslan (ed.), (Türkiye Adalet Akademisi, 202), 560.

⁵¹ Sicilin “olumsuz etkisi” nin bulunduğu yönünde bkz. Okutan Nilsson (n 50) 558-559; Utku (n 21) 228. Sicilin olumlu etkiyi haiz olduğuna dair açık bir hüküm yer almasa da SMK m.148/5 hükmünün karşıt anlamından bu sonuca ulaşılabileceği yönünde ayrıca bkz. Okutan Nilsson (n 50) 558.

⁵² Nilsson (n 50) 560.

⁵³ Marka rehni nin geçerliliği ve kuruluşu bakımından yazılı rehin sözleşmesinin yeterli olduğu yönünde bkz. Yasaman (n 25) 2919.

⁵⁴ Nomer ve Ergüne (n 5) 443; Utku (n 21) 219. Rehin sözleşmesinin yapıldığı anda rehin hakkının doğduğu yönünde bkz. Yasaman (n 25) 2920.

⁵⁵ Karş. Yasaman (n 25) 2889, 2919.

⁵⁶ Entegre Devre Topografyalarının Korunması Hakkında Kanun m.17 hükmü uyarınca entegre devre topografyası üzerindeki hakkın devri sözleşmesi yazılı yapılmalıdır (EDTK m.17/3). Yeni Bitki Çeşitlerine Ait Islahçı Haklarının Korunmasına İlişkin Kanun m.49/4 hükmü uyarınca ıslahçı hakkının devri yazılı geçerlilik koşuluna bağlanmıştır. Her iki kanun kapsamında da sınai hakkın devri sözleşmesi bakımından öngörülen yazılı geçerlilik koşulu rehin sözleşmesi için öngörülen şekil koşulu ile paraleldir. O nedenle entegre devre topografyası üzerindeki hak ve ıslahçı hakkı üzerinde rehin hakkı, yazılı rehin sözleşmesinin akdedilmesiyle kazanılmaktadır.

⁵⁷ Yasaman (n 25) 2889, dn. 3.

⁵⁸ Nomer ve Ergüne (n 5) 443.

⁵⁹ Grüger (n 41) Rn. 5.

⁶⁰ Sirmen (n 5) 918-919. Aksi durumda rehin hakkının doğmayacağı; markanın yeterli şekilde tanımlanmadığı rehin sözleşmesinin ise rehin kurma borcu yükleyen borçlandırıcı bir ön akit olarak kabul edilebileceği yönünde bkz. Utku (n 21) 161-162.

⁶¹ Nomer ve Ergüne (n 5) 390.

⁶² Grüger (n 41) Rn. 5.

ka ayrıntılı olarak belirtilmelidir. Örneğin, tescilli markalarda markanın yanı sıra tescil numarasının belirtilmesi, başvuru halindeki markalar da ise ilgili dosya numarasının verilmesi tavsiye edilmektedir⁶³. Belirtmek gerekir ki, bir marka başvurusu rehin hakkının konusunu oluşturursa, rehin hakkı, marka tescil edildikten sonra da marka üzerinde devam eder⁶⁴.

Mülga 556 sayılı Markaların Korunması Hakkında Kanun Hükmünde Kararname (KHK) m.16/3 hükmünde, mahkeme kararının sonucu olan devir, şekil şartından hariç bırakılmıştı. Benzer bir düzenleme 2017/1001 sayılı AB Marka Tüzüğü'nün art.20/3 hükmünde de yer almaktadır. Buna karşılık SMK'da konuya yer verilmediği görülmektedir. Yine de öğretide, mahkeme kararıyla ve cebri icrayla gerçekleşen devirlerde, yasal devir şeklinin aranmaya-acağı haklı olarak ifade edilmektedir⁶⁵.

Kanun koyucu, garanti markası ve ortak markanın devrinde diğer markalardan farklı olarak başkaca bir şart daha aramıştır. SMK m.148/7 hükmü uyarınca garanti markasının veya ortak markanın devri için sicile kayıt geçerlilik koşuludur. Dolayısıyla ortak marka ve garanti markası üzerinde rehin hakkının kazanılabilmesi için TMK m.955/3 hükmü gereğince, rehin sözleşmesinin sicile tescili gerekmekte; sicile tescil edilmedikçe işlemin geçerli olma-yaacağı kabul edilmektedir⁶⁶.

Marka, tescil edildiği mal veya hizmetlerin tamamı veya bir kısmı için devredilebilir (SMK m.148/6). TMK m.955/3 hükmünde hakların reh- ninde, hakların devri için öngörülen şekle atıf yapılmıştır. Buradan hareketle markanın tescil edildiği mal veya hizmetlerin bir kısmı için rehin konusu yapılması mümkündür⁶⁷.

3. Tescil ve Etkisi

Ortak marka ve garanti markası hariç olmak üzere, marka hakları üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından rehin sözleşmesinin sicile tescili zorunlu olmadığı gibi, tescil işlemi kurucu etkiye de sahip değildir⁶⁸. SMK'da rehin hakkının kazanılması bakımından rehin sözleşmesinin sicile tesciline ilişkin zorunlu bir rejim öngörülmemiş ve rehin sözleşmesinin sicile tescili tarafların iradesine bırakılmıştır. Bu doğrultuda, taraflarından birinin isteği üzerine rehin sözleşmesinin sicile tescili, açıklayıcı (*bildirici*) etkiyi haizdir⁶⁹.

Bununla birlikte SMK m.148/5 hükmü uyarınca, SMK m.115 hükmü saklı kalmak üzere, sicile kaydedilmeyen hukuki işlemlerden doğan haklar iyiniyetli üçüncü kişilere karşı ileri sürülemez⁷⁰. Buna karşılık bu belirlemeden hareketle marka siciline güven ilkesinin bulunduğu ifade edilemez; zira tescil, marka rehninin iyi niyetli olarak iktisap edilmesine imkân vermez⁷¹. Bu hüküm aleniyete hizmet etmektedir. Nitekim rehin hakkının sicile tescili üçüncü kişilerin iyiniyetini ortadan kaldırmaktadır. Dolayısıyla markanın devredildiği ancak henüz tescil edilmediği bir durumda, devrin kazandırıcı işlem niteliği gözetilerek devralanın marka hakkını iktisap edeceği ve bu suretle tescilin gerçekleşmediği gerekçesiyle devredenden rehin hakkı iktisap edenin iyi niyetinin korunacağı söylenemez. Kaldı ki, marka sicilinde tescile dayanarak marka hakkı üzerinde iyi niyetle rehin hakkı kazanan kişinin bu kazanımının tapu sicilindekine benzer şekilde korunacağı düzenlenmemiştir⁷².

⁶⁸ Sevilay Uzunallı, *Marka Hukuku* (3. Baskı, Adalet 2024) 135; Yasaman (n 25) 2890. Ayrıca bkz. Elif Kara, "Marka Devrinde Tescilin Hukuki Niteliği ve Sonuçları" *Fikri ve Sınai Haklar Dergisi* (2014) 10(39) 105.

⁶⁹ Feyzan Hayal Şehirali-Çelik, "Sınai Mülkiyet Hukukunda Sicile Kaydedilmeyen Hukuki İşlemlerden Doğan Hakların İyiniyetli Üçüncü Kişilere Karşı İleri Sürülememesi-SMK m.148.5 ve Ötesi" *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan* (On İki Levha Yayınları 2019), 1151; Mehmet Bahtiyar, *Ticari İşletme Hukuku* (22. Bası, Beta 2021), 166; düzenlemenin eleştirisi için bkz. Ünal (n 64) 234.

⁷⁰ Hükümle ilgili ayrıntılı bir inceleme için bkz. Şehirali-Çelik (n 66) 1141 vd. Karş. 2017/1001 sayılı AB Marka Tüzüğü art.27/1.

⁷¹ Aynı yönde bkz. Fezer/Becker (n 17) Rn. 11.

⁷² Yasaman (n 25) 2893; Nilsson (n 50) 562.

⁶³ Grüger (n 41) Rn. 5.

⁶⁴ Grüger (n 41) Rn. 6.

⁶⁵ Yasaman (n 25) 2890.

⁶⁶ Bu halde sicile tescile kurucu etki atfedildiği yönünde bkz. Okutan Nilsson (n 50) 556.

⁶⁷ Yasaman (n 25) 2919; Ayhan, Çağlar, Yıldız ve İmirlioğlu (n 18) 320. Aksi yönde bkz. Mücahit Ünal, "Marka Tescilinden Doğan Haklarla İlgili Hukuki İşlemler" *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2010) 18(1) 229.

C. TİCARİ İŞLEMLERDE TAŞINIR REHNI KANUNU HÜKÜMLERİ UYARINCA MARKA ÜZERİNDE REHİN HAKKININ TESİSİ

1. Rehin Hakkının Konusu

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu m.5 hükmünde, fikri ve sınai haklar rehne konu olabilen taşınır varlıklar arasında sayılmıştır. TİTRK hükümleri uyarınca, sınai haklar üzerinde rehin hakkının kazanılması bakımından sınai hakların düzenlendiği özel kanunlardaki sınırlandırmalar dikkate alınmalıdır. Bu doğrultuda, SMK uyarınca rehin hakkına konu olamayan coğrafi işaretler ve geleneksel ürün adları üzerinde TİTRK uyarınca rehin hakkı kazanılamaz. Patent, faydalı model, tasarım, marka, entegre devre topografyası üzerindeki hak ve ıslahçı hakkı ile söz konusu haklara ilişkin başvuru rehne konu olabilir. Dolayısıyla TİTRK kapsamında ticari işletmenin diğer malvarlığı unsurlarıyla birlikte marka da rehin konusu olabilir. Bir ticari işletme üzerinde rehin hakkı kurulusa marka da kural olarak işletme rehinin kapsamına girer⁷³. Bununla birlikte ticari işletmenin tümünün rehn edilmesi için diğer taşınır varlıkların borcu karşılayamaması gerekir (TİTRK m.5/2).

Kanun koyucu, diğer kanunlar uyarınca bir sicile tescili zorunlu olan taşınır rehinlerinde TİTRK hükümlerinin uygulanmayacağını kabul etmiştir⁷⁴ (TİTRK m.8/3). Bununla birlikte marka rehni SMK hükümleri gereğince sicile tescil zorunlu olmadığından markanın bu hükümdeki sınırlamaya tabi olmadan TİTRK hükümleri uyarınca rehne diledilmesi gerekir⁷⁵. Buna karşılık ortak marka ve garanti markası üzerinde rehin hakkının kazanılabilmesi için TMK m.955/3 hükmü gereğince, rehin

sözleşmesinin sicile tescili gerekeceğinden TİTRK hükümleri gereğince rehin hakkının tesis edilemeyeceği ifade edilmelidir⁷⁶.

2. Rehin Hakkının Kazanılması

a. Rehin Sözleşmesi

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu hükümleri çerçevesinde rehin sözleşmesi; “a) *kredi kuruluşları ile tacir, esnaf, çiftçi, üretici örgütü, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler; b) tacir ve/veya esnaflar*” arasında kurulabilir. Anılan hükümde TİTRK uyarınca sınai haklar üzerinde rehin hakkı kurulması amacıyla rehin sözleşmesi akdedebilecek olanlar iki gruba ayrılmak suretiyle düzenlenmiştir. İlk grupta rehin sözleşmesinin bir tarafı “*kredi kuruluşu*” olarak belirtilmiştir. Bu düzenleme ile kanun koyucunun bir kredi sözleşmesinden doğan alacağa teminat teşkil etmek üzere bu hükmü sevk ettiği öğretide ifade edilmektedir. Dolayısıyla her ne kadar kanun hükmünde açıkça belirtilmemiş olsa da kredi kuruluşunun rehinli alacaklı (*temel kredi borcunun alacaklısı*) olarak düşünüldüğü, ilgili Yönetmelik’ten⁷⁷ (Tem. Yön.) de anlaşılmaktadır⁷⁸. Kredi alan ve borçlanan tacir, esnaf, üretici örgütü, çiftçi, serbest meslek erbabı gerçek ve tüzel kişiler ise bu borçlarına teminat olarak rehin verenlerdir (Tem.Yön. m.10/1, 2 ve 3, a). İkinci grupta, rehinli alacaklı tacir veya esnaf, rehin veren ise yine tacir veya esnaf olarak belirtilmektedir⁷⁹ (Tem.Yön. m.10/1, 2 ve 3, b, c, d).

İkinci olarak rehin sözleşmesi SMK hükümlerine göre ele alınmalı; SMK kapsamında rehne konu olabilen unsurlar dikkate alınarak rehin sözleşme-

⁷³ Bahtiyar (n 66) 167; İlkut Elif Kandil Göker, *Marka Değerlemede Finansal Yaklaşım* (1. Bası, Gazi 2020) 25; Önder Ege, *6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Marka Hakkına Tecavüz ve Hukuksal Korunma Yolları* (3. Baskı, Seçkin 2023) 115.

⁷⁴ “Mevzuatı gereği özel sicillerine kaydı gereken gemi, hava aracı, iş makinesi, maden ve cevher ile motorlu taşıtlar üzerinde tesis edilen rehin hakları ilgili siciller tarafından sicil merkezine bildirilir” (Rehinli Taşınır Sicili Yönetmeliği m.13/4).

⁷⁵ Hüseyin Ülgen, Mehmet Helvacı, Arslan Kaya ve N. Füsün Nomer Ertan, *Ticari İşletme Hukuku* (6. Bası, Vedat 2019) 219; Uzunallı (n 65) 135; Bahar Öcal Apaydın, “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Teminat Yükünün Kapsamı Bakımından Özellik Arz Eden Haller” *Bahçeşehir Hukuk Fakültesi Dergisi* (2018) Eylül-Ekim (169-170) 112.

⁷⁶ Ülgen, Helvacı, Kaya ve Nomer Ertan (n 72) 223; Uzunallı (n 65) 136.

⁷⁷ Bkz. Ticari İşlemlerde Rehin Hakkının Kurulması ve Temerrüt Sonrası Hakların Kullanılması Hakkında Yönetmelik, 29935 (3. Mükerrer) sayılı RG.

⁷⁸ Zühtü Aytaç, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kapsamında Taraflar, Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu* Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Yetkin 2018) 98 vd. Bu ayırımı yönetmelikte değil kanunda yapılması gerektiği yönünde bkz. Celal Göle ve Gökhan Aydoğan, ‘Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunun Ticaret Hukuku Açısından Değerlendirilmesi’ *Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi* (2017) 33(1) 13.

⁷⁹ Rehin sözleşmesinin rehin alan tarafının herhangi bir tacir veya esnaf olmasının sakıncalı olması nedeniyle bu hükmün kaldırılması gerektiği yönünde bkz. B. Şit-İmamoğlu, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Üzerine Bir İnceleme* (BATİDER Yayınları 2017) 11, 14-15 ve 48.

sinin tarafı belirlenmelidir. Dolayısıyla sınai haklar üzerinde rehin hakkının tesisine yönelik yukarıda yapılan açıklamalar TİTRK hükümleri gereğince kurulacak rehin hakkı için de geçerlidir.

Bununla birlikte TİTRK kapsamında düzenlenecek rehin sözleşmelerinde TİTRK m.4/2, 3 ve 4 hükümlerinde ifade edilen şekil şartlarına uyulması gereklidir⁸⁰. Buna göre, “*rehin sözleşmesi elektronik ortamda ya da yazılı olarak düzenlenir. Elektronik ortamda düzenlenen rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için sözleşmenin güvenli elektronik imza ile onaylanması şarttır. Yazılı olarak düzenlenen rehin sözleşmesinin Sicile tescil edilebilmesi için tarafların imzalarının noterce onaylanması veya sözleşmenin Sicil yetkilisinin huzurunda imzalanması şarttır.*” Bu kapsamda rehin sözleşmesi ya elektronik ortamda ya da yazılı olarak yapılmalıdır. Rehin sözleşmesi elektronik ortamda düzenlenmişse, sicile tescil edilebilmesi için güvenli elektronik imza ile onaylanması şarttır. Elektronik ortamda düzenlenen rehin sözleşmeleri bakımından başkaca bir şekil şartı aranmamıştır. Her ne kadar 5070 sayılı Elektronik İmza Kanunu m.5/2 hükmü “*Kanunların resmî şekle veya özel bir merasime tâbi tuttuğu hukuki işlemler ile teminat sözleşmeleri güvenli elektronik imza ile gerçekleştirilemez*” düzenlemesini getirerek teminat sözleşmeleri bakımından elektronik imzanın mümkün olmadığını belirtse de TİTRK bu yasağa bir istisna getirmiştir. Ne var ki, yazılı olarak düzenlenen rehin sözleşmelerinin sicile tescil edilebilmesi için ya sözleşme taraflarının imzalarının noterce onaylanması ya da bu sözleşmenin sicil yetkilisinin huzurunda imzalanması şartı getirilmiştir.

b. Tescil ve Etkisi

Rehlinli Taşınır Sicili Yönetmeliği (RTSY) hükümleri gereğince, TİTRK'e göre rehin alacaklısı ve rehin veren sıfatına sahip kişiler veya bunların temsilcileri rehin sözleşmesinin tescili ve değişiklik talebinde birlikte bulunur (RTSY m.22/1). RTSY m.23/1 hükmünde rehin sözleşmesinin tescil taleplerinde hangi bilgi ve belgelerin sicile sunulması gerektiği be-

lirtilmiştir⁸¹. Tescil için aranan şartların eksik olması hâlinde ise, sicil yetkilisi (*noter*) tescil talebini reddedecektir (RTSY m.27). Rehlinli taşınır sicilinde, tescil işleminin gerçekleşmesi ile rehin sözleşmesi taraflarına verilmek üzere bir tescil belgesi düzenlenir. Elektronik ortamda yapılan başvurular neticesinde de bir tescil belgesi düzenlenip güvenli elektronik imza ile imzalanarak kayıtlı elektronik posta ya da ıslak imzalı olarak posta aracılığıyla taraflara iletilir (RTSY m.25).

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu m.4/1 uyarınca rehin hakkı, rehin sözleşmesinin sicile tescil edilmesiyle kurulmakta; rehin hakkı tescille kazanılmaktadır. Diğer bir ifadeyle tescil, kurucu etkiyi haizdir⁸². Rehin hakkının aleniyet kazanma anı da tescil anıdır⁸³. Burada önem arz eden husus, rehin sözleşmesinin kendiliğinden tasarrufi etkiyi göstermemesi, tescil işlemi ile rehin hakkının kurulacak olmasıdır⁸⁴. Kanun'da rehin hakkının, rehin sözleşmesinin sicile tescil edilmesiyle üçüncü kişilere karşı hüküm ifade edeceği belirtilmiştir (TİTRK m.9/1). Bu hükümden hareketle üçüncü kişilerin tescil edilmiş rehin hakkının varlığını bildikleri, bu konuda iyi niyet iddiasında bulunamayacakları sonucuna varılabilirken; TİTRK m.7/3 hükmünde açıkça bir taşınırın rehlinli olduğunu bilmeyen veya bilmesi gerekmeyen iyiniyetli üçüncü kişinin iyi niyetinin korunacağı hükme bağlanmıştır⁸⁵. Bununla birlikte bir sicile tescili kanun tarafından zorunlu kılınan taşınır

⁸¹ “a) Rehin sözleşmesinin taraflarınca Kanun ve Kanun uyarınca çıkarılan yönetmeliklere göre hazırlanan ve imzalanmış rehin sözleşmesinin bir sureti, b) Rehne konu edilecek taşınır varlıklarını tanımlayıcı bilgi ve belgeler, c) Rehin sözleşmesinin tarafları veya bunların temsil ve ilzama yetkili temsilcilerinin kimlik numarasını gösteren belgelerin aslı, ç) Temsil ve ilzama yetkili temsilcilerin yetkili olduklarını gösteren belgelerin aslı ya da noter onaylı örnekleri.”

⁸² Aynı yönde bkz. Arkan (n 22) 55; Ülgen, Helvacı, Kaya ve Nomer Ertan (n 72) 235; D. Gürpınar, “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Kurulmuş Olan Rehlinli Taşınır Sicilinin Tapu Sicili ile Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2017) 19(2) 76 ve 89; A. Lâle Sirmen, “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Düzenleniş Biçimi, Niteliği ve Rehne Hakim Olan İlkeler”, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Yetkin Hukuk Yayınları 2018) 32; Yasaman (n 25) 2922.*

⁸³ Karakuş-Erbaş (n 77) 163.

⁸⁴ Kemal Şenocak, Zafer Kahraman, İdil Tuncer Kazancı ve Bahar Öcal Apaydın, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni* (1. Bası, Yetkin 2019) 122.

⁸⁵ Bu düzenlemenin Rehlinli Taşınır Sicilinin alenî olma özelliğini işlevsiz hale getireceği yönünde bkz. Ülgen, Helvacı, Kaya ve Nomer Ertan (n 72) 236.

⁸⁰ Mehmet Serkan Ergüne, “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kuruluşu; Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi (Yetkin Hukuk Yayınları 2018) 119; B. Karakuş-Erbaş, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni ve Rehin Alacaklısının Korunması* (Seçkin Yayıncılık 2018) 72 vd.

rehinleri, üçüncü kişilere karşı hüküm ifade etmeye devam edecektir (TİTRK m.9/2).

Ticari işlemlerde taşınır rehni, teslimsiz (*sicilli*) taşınır rehni özelliği gösteren bir rehin türü olarak düzenlenmiştir. O nedenle TİTRK uyarınca rehin hakkı tesis edildiğinde, rehin alan rehin konusunun doğrudan zilyetliğini kazanmaz; ancak ona rehin amacıyla dolaylı zilyet olur⁸⁶.

Taşınır varlıklardan rehni diğer kanunlarca bir sicile tescilini gerektirenlerin TİTRK uyarınca rehne konu olması hâlinde, ilgili sicillere rehin bildirilir. Ayrıca bu varlıklar üzerinde diğer kanunlar uyarınca önceden bir rehin hakkı tesis edilmişse, bu Kanun çerçevesinde tesis edilen rehin sonraki sırada yer alır. Anlaşılacağı üzere, rehinde sıranın belirlenebilmesi açısından bu bildirim önemlidir. Bildirim sicil birimi tarafından yapılır (RTSY m.13/3). İnceleme konusu yapılan marka hakları üzerinde TİTRK uyarınca rehin hakkı kazanılmışsa, bunun marka siciline bildirilmesi gerekmektedir. Buna karşılık marka siciline rehni bildirilmemesi ya da rehin şerhinin yapılmaması, rehin sözleşmesinin geçersiz olmasına neden olmaz⁸⁷. Diğer bir anlatımla ticari işletme rehni sözleşmesinin rehinli taşınır siciline tescil edilmesiyle marka üzerinde kurulan rehin bakımından marka siciline bildirim, kurucu nitelikte değildir⁸⁸. Marka siciline bildirim, iyi niyet iddialarını ortadan kaldırmak amacıyla işlevsel olacaktır. Ayrıca daha önceden marka hakkı üzerinde rehin hakkının kazanılmış olması halinde, TİTRK uyarınca kazanılan ve bildirilen rehin sonraki sırada yer alacaktır.

Nihayet kanun koyucu TİTRK hükümleri gereğince kurulacak rehinde, rehne konu taşınır varlığın devredilmesinin yahut alt veya art rehne konu edilmesinin engellenemeyeceğini; aksine öngörülen kayıtların geçersiz olacağını açıkça hükme bağlamıştır (TİTRK m.4/7). Bu hâlde ticari işletme rehni kapsamında rehin konusu edilen bir markanın devredilemeyeceğine ya da art rehin konusu edilemeyeceğine ilişkin kayıtlar geçersiz olacaktır⁸⁹.

III. MARKA SAHİBİNİN VE REHİNLİ ALACAKLININ HUKUKİ DURUMU

Marka hakkı üzerinde rehin tesis edildikten sonra, rehin hakkının marka sahibine karşı ve rehinin üçüncü kişilere karşı korunması söz konusu olabilir. Nitekim markanın iktisadi değerini korumasında hem marka sahibinin hem de rehinli alacaklının menfaat sahibi olduğu açıktır.

Rehin hakkının marka sahibine karşı korunması, rehinli alacaklı lehine marka sahibine bazı yükümlülüklerin getirilmesi suretiyle gerçekleşir⁹⁰. Nitekim taşınmaz rehninde kanun koyucu, alacaklının, rehinli taşınmazın değerini düşüren davranışlarda bulunan malik hakkında hâkimden bu gibi davranışların yasaklanmasını isteyebileceğini hükme bağlamıştır (TMK m.865/1). Hükümün kıyasen uygulanması suretiyle, rehinli alacaklının marka sahibini markayı özenle yönetmeye, bu bağlamda koruma süresi dolmakta olan bir markanın yenilenmesine zorlayabileceği⁹¹; ondan kesintisiz beş yıl kullanıma ara vermemesini isteyebileceği ifade edilmektedir⁹². Aynı gerekçe ile hak rehninde rehinli alacaklının rızası olmadan hak sahibi hakkından vazgeçemeyeceğinden, marka rehninde de marka sahibi rehin hakkını tescil ettirmiş olan kişilerin rızasını almadan marka hakkından vazgeçememelidir⁹³.

Marka rehnini üçüncü kişilere karşı korunmasından kasıt, marka hakkına yönelik her tür tecavüze karşı marka hakkının korunmasıdır. Öğretide rehin hakkı sahibinin de tıpkı marka hakkı sahibi gibi, SMK'da ve diğer yasal düzenlemelerde belirtilen davaları açabileceği ifade edilmektedir⁹⁴. Gerçekten de rehin hakkının mutlak hak karakteri bu görüşü haklılaştırmaktadır. Buna göre rehin hakkı sahibi de tıpkı marka hakkı sahibi gibi marka hakkı ihlallerine karşı ihtarda bulunabilir, ihtiyati tedbir ve tazminat taleplerini ileri sürebilir⁹⁵.

⁹⁰ Utku (n 21) 298.

⁹¹ Utku (n 21) 302.

⁹² Yasaman (n 25) 2921-2922; Ünal (n 64) 235.

⁹³ Yasaman (n 25) 2921; Ünal (n 64) 234.

⁹⁴ Fezer/Becker (n 17) Rn. 11; rehin hakkı sahibinin, ihlalin markanın değerini azaltmak suretiyle rehin hakkına da zarar verecek nitelikte olduğunu ispatlaması gerektiği yönünde Utku (n 21) 310, 313-314.

⁹⁵ Fezer/Becker (n 17) Rn. 11; Ege (n 70) 115; Yasaman (n 25) 2924.

⁸⁶ Bu konuda rehin alanın sicil zilyetliğine sahip olduğu yönünde bkz. Gökhan Antalya ve Faruk Acar, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni* (2. Bası, Aristo Yayınları 2017) 55.

⁸⁷ Furkan Özbek, "Marka Devrinin Sınırlandırılması", *Farklı Yönleriyle Marka Hukuku*, Cafer Emimoğlu (ed.), (Seçkin Yayıncılık 2025) 170.

⁸⁸ Yasaman (n 25) 2923.

⁸⁹ Yasaman (n 25) 2923.

IV. MARKA REHNİNİN SONA ERMESİ

Marka rehni, markaya veya rehinli alacağa bağlı olarak sona erebilir⁹⁶. Rehinli alacağın ifa, takas, kusursuz imkânsızlık, alacaklı ve borçlu sıfatlarının birleşmesi, ibra veya yenileme suretiyle sona ermesi, fer'îlik ilkesi gereği marka rehnini de sona erdirir⁹⁷. Rehnin marka hakkına bağlı olarak sona ermesinde ise markanın iktisadi varlığının iptal, hükümsüzlük, yenilenmemesi gibi sebeplerle sona ermesi neticesi rehnin konusuz kalması söz konusudur⁹⁸. Rehinli markanın paraya çevrilmesi de marka rehnini sona erdirecektir⁹⁹. Sınai Mülkiyet Kanununun Uygulanmasına Dair Yönetmelik m.127/3 hükmü gereğince marka üzerindeki rehin hakkı, rehnin bir şarta veya süreye bağlanmış olması halinde bu şartın gerçekleşmesi, gerçekleşmemesi veya gerçekleşme ihtimalinin ortadan kalkması ve sürenin sona ermesi ile de nihayete erer.

Markanın TİTRK hükümleri gereğince rehnedilmesinde, temerrüt durumunda alacaklının başvurucağı hukuki yollar özellik arz eder (TİTRK m.14). Zira bu düzenleme ile birinci derece alacaklıya; icra dairesinden rehinli taşınırın mülkiyetinin devrini talep edebilme, alacağını varlık yönetim şirketlerine devredebilme, zilyetliğin devrine konu olmayan varlıklarda kiralama ve lisans hakkını kullanma veya genel hükümler çerçevesinde takip yapma şeklinde alternatif hukuki imkanlar bahşedilmiştir. Dolayısıyla borçlunun temerrüde düşmesi hâlinde birinci derece alacaklı, icra dairesinden marka siciline bildirilmek suretiyle rehinli markanın mülkiyetinin devrini talep edebilecektir¹⁰⁰.

SONUÇ

Para ile değerlendirilebilen, bağımsız olarak temlike elverişli sınai mülkiyet hakları üzerinde rehin hakkı kazanılabilir. Sınai Mülkiyet Kanunu'nda rehne konu olabilen ve olması mümkün olmayan haklar gösterilmiştir. SMK m.148/1 hükmü uyarınca coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı, devredilemez ve teminat olarak gösterilemez. Dolayısıyla coğrafi işaret ve geleneksel ürün adı rehne konu edilemez. Buna karşılık marka, patent, faydalı model ve tasarımlar rehin konusu edilebilir.

SMK kapsamında marka hakkının rehne konu olması bakımından marka tescil başvurusu ile tescilli bir marka arasında fark gözetilmemiştir. Diğer yandan ferdi markaların rehne konu olması özel bir incelemeyi gerektirmemektedir. Ancak ortak markanın ve garanti markasının rehin edilip edilemeyeceği, rehin hakkının kazanılması ve rehnin paraya çevrilmesinde birtakım meselelerin açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Ortak markaya sahip olmak ve markayı kullanmak üzere bir araya gelen kişilerden oluşan grup tüzelkişiliği haizse o takdirde ortak marka bu tüzel kişilik adına tescil edilmektedir. Bu tüzel kişilik marka üzerinde rehin hakkı kurabilmekte ve ortak marka rehne konu edilebilmektedir. Ancak söz konusu grubun tüzelkişiliğe sahip olmaması halinde, adi ortaklık hükümleri uygulama alanı bulacağından ortak marka üzerinde rehin hakkı, grubu oluşturan kişilerin oybirliğiyle kurulabilir. Belirtmek gerekir ki, ortak marka sahipliğini ve kullanım şartlarını gösteren sözleşmede oybirliği yerine oy çokluğuyla karar alma esası benimsenmişse o takdirde ortak marka üzerinde rehin, oy çokluğuyla tesis edilecektir. Şayet teknik şartnamede ortak markanın devri yasaklanmışsa, temlike elverişli olmadığı için üzerinde rehin de tesis edilemeyecektir. Ortak markaya sahip olma ve markanın kullanım koşulları teknik şartnamede belirlense de rehin paraya çevrilirken devralanın şartnamedeki koşulları taşıması beklenemez. Bu durumda, şartnamede marka sahipliğine yönelik gerekli değişikliklerin yapılması beklenmeli; aksi durumda TPMK'nın devir işlemini tescil etmeme ihtimali göz önünde bulundurulmalıdır.

Garanti markası, her ne kadar işletmelerin malvarlığı içerisinde bir değer olarak yer alsada bağımsız şekilde temlike elverişli olmadığından işletmeden

⁹⁶ Yasaman (n 25) 2924; Utku (n 21) 323, 325.

⁹⁷ Utku (n 21) 323.

⁹⁸ Utku (n 21) 325-326.

⁹⁹ Marka sahibi ve rehinli alacaklının markanın özel yoldan paraya çevrilmesi hususunda anlaşılabilecekleri yönünde bkz. Yasaman (n 25) 2926; Ünal (n 64) 236. İcra mahkemesinin, satışın nasıl yapılacağını belirleme konusunda serbest olduğu; mahkemenin aldığı kararın bağlayıcı olduğu yönünde bkz. Cenk Akil, "Marka (Hakkı) Üzerinde Cebri İcra" *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi* (2017) 2, 139.

¹⁰⁰ Borçlunun icra emrini aldıktan sonra devir işlemini kendisinin de marka sicilinde gerçekleştirebileceği yönünde bkz. Şenocak, Kahraman, Tuncer Kazancı ve Öcal Apaydın (n 81) 204.

bağımsız olarak rehne de konu edilemez. Dolayısıyla TİTRK uyarınca bir ticari işletmenin tümüyle rehin verilmesi durumunda, markanın garanti ettiği işletme özelliği, üretim usulü ve kalitenin sürdürülmesi ihtimali dikkate alındığında, garanti markasının kullanma hakkının da devredilebileceği ve dolayısıyla rehin işlemine konu edilebileceği kabul edilebilir.

Kanun koyucu rehin hakkının kazanılması bakımından taahhüt işlemi yerine geçen rehin sözleşmesine ilişkin olarak SMK'da açık bir hüküm sevk etmiştir. SMK m.148/5 hükmü uyarınca, marka hakkı ve bu hakka ilişkin başvurular üzerinde rehin hakkına dair sözleşme yazılı şekilde yapılmalıdır. Dolayısıyla rehin sözleşmesine ilişkin yazılı geçerlilik koşulu öngörülmüştür. TMK hükümleri gereğince ise hak rehninde, rehin sözleşmesinin tasarrufu etkisi bakımından şayet kanunda hakkın devri için özel bir şekil şartı öngörülmüşse ona uyularak rehin sözleşmesi akdedilmelidir. SMK m.148/4 uyarınca sınai hakların devrine ilişkin sözleşme yazılı şekilde yapılmalı ve noter tarafından onaylanmalıdır. Dolayısıyla SMK'da düzenlenmiş olan marka hakkı üzerindeki rehin hakkı, rehin sözleşmesinin yazılı olmasının yanı sıra, noterde onaylanması şartıyla kurulabilir.

Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu uyarınca bir işletme bütünüyle rehne konu edilebildiği gibi, TİTRK m.5 hükmünde fikri mülkiyet hakları rehne konu olabilen varlıklar arasında sayıldığından bu haklar üzerinde müstakil olarak da rehin hakkı tesis edilebilir. Belirtmek gerekir ki, TİTRK uyarınca fikri mülkiyet hakları üzerinde rehin hakkı, özel kanunlarında belirlenen sınırlar dâhilinde kazanılabilmektedir. TİTRK uyarınca marka haklarının rehne konu edilmesi halinde rehin sözleşmesinin tarafı, TİTRK m.3 hükmü gereğince belirlenmelidir. Ayrıca TİTRK uyarınca marka hakkı üzerinde rehin hakkı tesisi bakımından, bu hakkın düzenlendiği SMK hükümlerine göre hak sahipleri tayin edilmelidir. Ticari işlemlerde Taşınır Rehni Kanunu uyarınca fikri mülkiyet haklarının rehne konu edilmesi halinde, rehin sözleşmesi TİTRK m.4/2, 3 ve 4 hükümlerindeki şekil koşullarına tâbidir.

Görüldüğü üzere marka hakkı üzerinde rehin hakkının kurulması bakımından zorunlu tek bir yöntem bulunmamaktadır. Marka hakkı üzerinde rehin tesis etmek isteyen taraflar, SMK ile getirilen

sınırlamalar dâhilinde TMK'nın “*diğer hakların*” rehnine ilişkin öngördüğü hükümler uyarınca rehin hakkı tesis edebilecekleri gibi, yine aynı sınırlar dâhilinde Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu uyarınca da rehin hakkı tesis edebilirler. Haliyle marka hakkı üzerinde rehin hakkı tesisi bakımından birbirinin alternatifi ikili bir rejim söz konusu olmaktadır.

KAYNAKÇA

- Aker Y., *Marka Tescil Sürecinde Türk Patent ve Marka Kurumu Kararlarına Karşı Başvurulabilecek Hukuki Yollar* (Seçkin Yayıncılık 2021).
- Akil C., “Marka (Hakkı) Üzerinde Cebri İcra” *Türkiye Noterler Birliği Hukuk Dergisi* (2017) 2, 111-156.
- Antalya G. ve Acar F., *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni* (2. Bası, Aristo Yayınları 2017).
- Arkan S., *Marka Hukuku, C. II* (AÜHF Yayınları 1998).
- Ayhan R., Çağlar H. ve Özdamar M., *Şirketler Hukuku Genel Esaslar* (6. Bası, Yetkin Yayınları 2025).
- Ayhan R., Çağlar H., Yıldız B. ve İmirlioğlu D., *Sınai Mülkiyet Hukuku* (Adalet Yayınevi 2021).
- Aytaç Z., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kapsamında Taraflar”, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi* (Yetkin Hukuk Yayınları 2018).
- Aytuğar B., “Ticari İşletmeden Bağımsız Olarak Devredilemeyen Ticaret Unvanının Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Kapsamında Rehin İşlemine Konu Edilmesi” *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2024) 32(3) 1339-1369.
- Bahtiyar M., *Ticari İşletme Hukuku* (22. Bası, Beta 2021).
- Çağlar H., Yıldız B. ve İmirlioğlu D., *Marka Vekilliği Sınava Hazırlık* (2. Bası, Adalet Yayınevi 2019).
- Ege Ö., 6769 Sayılı Sınai Mülkiyet Kanununa Göre Marka Hakkına Tecavüz ve Hukuksal Korunma Yolları (3. Baskı, Seçkin 2023).
- Ergüne M. S., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehinin Kuruluşu”, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi* (Yetkin Hukuk Yayınları 2018).
- Fezer K.H. und Becker M., *Markenrecht §29* (5. Bası, C.H. Beck 2023).
- Fezer K. H., Nägele T. und Henn S., *Markenrecht §97* (5. Bası, C.H. Beck 2023).
- Göle C. ve Aydoğan G., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunun Ticaret Hukuku Açısından Değerlendirilmesi”, *BATİDER* (2017) 33(1), 5-51.
- Grüger N. M., *BeckOK, Markenrecht §29* (42. Edition, Stand: 01.07.2025).
- Gürpınar D., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Kurulmuş Olan Rehinli Taşınır Siclinin Tapu Sicili ile Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi”, *Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2017) 19(2), 61-102.
- Kandil Göker, İ. E., *Marka Değerlemede Finansal Yaklaşım* (Gazi Kitabevi 2020).
- Kara E., “Marka Devrinde Tescilin Hukuki Niteliği ve Sonuçları” *Fikri ve Sınai Haklar Dergisi* (2014) 10(39) 73-134.
- Karakuş-Erbaş B., *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni ve Rehin Alacaklısının Korunması* (Seçkin Yayıncılık 2018).
- Karasu R., Suluk C. ve Nal T., *Fikri Mülkiyet Hukuku* (8. Baskı, Seçkin Yayıncılık 2024).
- Kılıçoğlu A., *Sınai Haklarla Karşılaştırmalı Fikri Haklar* (3. Bası, Turhan Yayınevi 2017).
- Korkmaz C., *Sınai Mülkiyet Haklarının Haczi ve Paraya Çevrilmesi* (1. Bası, Adalet Yayınevi 2023).
- Nägele T. und Henn S., *Markenrecht Vorbemerkung zu den §§106a-106h* (5. Bası, C.H. Beck 2023).
- Nomer H. N. ve Ergüne M. S., *Eşya Hukuku* (8. Bası, On İki Levha Yayıncılık 2020).
- Oğuzman M. K., Seliçi Ö. ve Oktay-Özdemir S., *Eşya Hukuku* (25. Bası, Filiz Kitabevi 2023).
- Okutan Nilsson G. “Sınai Haklara İlişkin Hukuki İşlemler ve Sınai Hak Sicili”, *Fikri Mülkiyet Hukuku Çalıştayı 16-22 Aralık 2019*, Hasan Kadir Yılmaztekin, Banu Fatma Günarslan (ed.) (Türkiye Adalet Akademisi, 202).
- Öcal Apaydın B., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Uyarınca Teminat Yükünün Kapsamı Bakımından Özellik Arz Eden Haller”, *Bahçeşehir Hukuk Fakültesi Dergisi* (2018) Eylül-Ekim, (169-170), 87-119.
- Özbek F. “Marka Devrinin Sınırlandırılması”, *Farklı Yönleriyle Marka Hukuku*, Cafer Eminoglu, (ed.) (Seçkin Yayıncılık 2025).
- Sirmen A. L., *Eşya Hukuku* (11. Baskı, Legem Yayınevi 2023).
- Sirmen A. L., “Ticari İşlemlerde Taşınır Rehinin Düzenleniş Biçimi, Niteliği ve Rehne Hakim Olan İlkeler”, *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Sempozyumu Bilkent Üniversitesi Hukuk Fakültesi* (Yetkin Hukuk Yayınları 2018).
- Şehirali-Çelik F. H. “Sınai Mülkiyet Hukukunda Sicile Kaydedilmeyen Hukuki İşlemlerden Doğan Hakların İyiniyetli Üçüncü Kişilere Karşı İleri Sürülememesi-SMK m.148.5 ve Ötesi” *Prof. Dr. Sabih Arkan'a Armağan* (On İki Levha Yayınları 2019).
- Şenocak K., Kahraman Z., Tuncer Kazancı İ. ve Öcal Apaydın B., *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni* (1. Bası, Yetkin Hukuk Yayınları 2019).
- Şit-İmamoğlu B., *Ticari İşlemlerde Taşınır Rehni Kanunu Üzerine Bir İnceleme* (BATİDER Yayınları 2017).
- Tekinalp Ü., *Fikri Mülkiyet Hukuku* (5. Baskı, Vedat Kitapçılık 2012).

- Utku D., *Sınai Hakların Rehni* (1. Baskı, Yetkin Hukuk Yayınları 2009).
- Uzunallı S., *Marka Hukuku* (3. Bası, Adalet Yayınevi 2024).
- Ülgen H., Helvacı M., Kaya A. ve Nomer Ertan, N. F., *Ticari İşletme Hukuku* (6. Bası, Vedat Kitapçılık 2019).
- Ünal M., 'Marka Tescilinden Doğan Haklarla İlgili Hukuki İşlemler', *Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2010) 18(1), 209-266.
- Yasaman H., *Sınai Mülkiyet Kanunu Şerhi, C. III* (Seçkin Yayıncılık 2021).
- Yasaman H., Altay S. A., Ayoğlu T., Yusufoglu F. ve Yüksel S. *Marka Hukuku, 556 Sayılı KHK Şerhi, C. II* (Vedat Kitapçılık 2004).
- Yıldız B., "Sınai Mülkiyet Kanunu Açısından Geleneksel Ürün Adları", *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* (2018) 9(1), 27-60.

Etik Beyanı: Bu çalışmanın hazırlanma sürecinde etik kurallara uyulduğunu yazarlar beyan etmektedir. Aksi bir durumun tespiti halinde Ticaret ve Fikri Mülkiyet Hukuku Dergisi (TFM) hiçbir sorumluluğu kabul etmemektedir. Sorumluluk, çalışmanın yazarlarına aittir.

Katkı Oranı Beyanı: Söz konusu çalışmanın hazırlanması ve yazımı aşamasında yazarların katkı oranı %50'dir.

Varsa Destek ve Teşekkür Beyanı: Yoktur.

Çatışma Beyanı: Yoktur.

Ethics Statement: The authors declares that ethical rules are followed in all preparation processes of this study. In case of detection of a contrary situation, TFM does not have any responsibility and all responsibility belongs to the authors of the study.

Contributions Statement: Authors have contributed 50%-50% into preparing and writing this study.

Statement for Support and Appreciation If Any: None.

Statement for Conflict of Interest: None.